



Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 2999/05
22.12.2005. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Војимира Цвијовића, председника већа, Браниславе Апостоловић, Јованке Кажих, Миломира Николића и Јасминке Станојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА, чији је пуномоћник АБ адвокат, против тужених ББ и туженог "ВВ", чији је пуномоћник БА адвокат, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог ББ изјављеној против пресуде Окружног суда у Зрењанину Гж.1273/05 од 27. септембра 2005. године, у седници већа одржаној 22. децембра 2005. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Зрењанину Гж.1273/05 од 27. септембра 2005. године и пресуда Општинског суда у Кикинди П. 353/2004 од 14. марта 2005. године, у досуђеном делу за износ од 88.806,00 динара са каматом и за трошкове парничног поступка у односу на туженог ББ и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење у укинutom делу.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Кикинди П. 353/2004 од 14. марта 2005. године, обавезани су тужени ББ и "ВВ" да исплате тужиоцу солидарно износ од 93.480,00 динара, као и да му плате трошкове спора са каматом.

Одлучујући о жалби туженог ББ, Окружни суд у Зрењанину је пресудом Гж.1273/05 од 27. септембра 2005. године, жалбу делимично уважио и делимично одбио и првостепену пресуду преиначио у односу на туженог ББ у делу досуђеног износа од 4.674,00 динара са каматом од 3. јануара 2001. године па до исплате, тако што је у том делу тужбени захтев одбијен, док је у преосталом делу првостепена пресуда потврђена у односу на туженог ББ. Трошкови жалбеног поступка туженом ББ нису досуђени.

Против пресуде Окружног суда у Зрењанину тужени ББ је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе чл. 386. ЗПП-а, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог ББ основана.

У првостепеном поступку је утврђено да је ББ оснивач и власник друготуженог и да се са тужиоцем договорио у току 1997. године да тужилац свој род шећерне репе преда Фабрици "ГГ" на име друготуженог. Ово са разлога што фабрике шећера нису имале право директног откупа шећерне репе од произвођача, већ су то чиниле од предузећа. Оваква предузећа су у то време уговарала 5% марже, на име своје зараде. Тужилац је сагласно наведеном споразуму у временском периоду од 23. октобра до 25. октобра 1997. године предао по упутству првотуженог на предајном месту "ДД" укупну количину од 46.740 кг. нето шећерне репе и добио потврду о предаји на име друготуженог. На дан 4. октобра 1999. године када је отворен стечајни поступак над "ГГ" друготуженом није била исплаћена целокупно испоручена репа рода 1997. године. Првотужени није у име друготуженог у року за пријаву потраживања у стечајном поступку пријавио потраживање за 1997. годину, нити је тужиоцу исплаћена предата шећерна репа.

На основу тако утврђених чињеница, нижестепени судови су обавезали првотуженог, као оснивача и лица овлашћеног за заступање друготуженог, да солидарно са друготуженим исплати тужиоцу износ у висини уговорене купопродајне цене за шећерну репу, полазећи од тога да обавеза првотуженог произилази из одредбе чл. 262., чл. 266. ЗОО, те чл. 54. тач. 5. Закона о предузећима. Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду утолико што је укупан износ купопродајне цене за испоручену шећерну репу умањио за 5% колико друготуженом припада маржа по редовном току ствари.

Закључак нижестепених судова да је тужени ББ као оснивач у обавези да са друготуженим предузећем солидарно исплати тужиоцу утужени износ је због погрешне примене материјалног права за сада преурањен и погрешан.

Одредбом Закона о предузећима ("Службени лист СРЈ", бр. 29/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/2001 и 36/2002) је прописано да предузеће одговара за своје обавезе целокупном својом имовином, да оснивачи, чланови и акционари предузећа одговарају за обавезе предузећа случајевима и под условима прописаним овим Законом, (чл. 53. ст. 1. и 2.). Оснивачи, чланови и акционари, чланови управе и извршног одбора директора одговарају за обавезе предузећа целокупном својом имовином: ако су предузеће злоупотребили да би постигли циљ који је за њих забрањен; ако су предузеће злоупотребили да би оштетили своје повериоце: ако су, супротно прописима поступали са имовином предузећа као да је у

штитом своје повериоце, ако су, супротно прописима, поступали са имовином предузећа као да је у питању њихова имовина; ако су смањили имовину предузећа у своју корист или у корист другог лица, а знали су или морали знати да предузеће неће бити у стању да измири своје обавезе према трећим лицима (чл. 54.).

Из наведене законске одредбе чл. 53. ст. 1. и 2. произилази да су оснивачи и њихова предузећа посебне правне личности па свака од њих одговара властитом имовином. Међутим, у чл. 54. наведеног Закона прописани су изузеци којима се одступа од правила одвојене одговорности предузећа и његових оснивача институтом привида правне личности. Институт привида правне личности или пробијања правне личности не може примењивати ни један други орган, осим суда. Дакле, само су судови овлашћени да у циљу заштите повериоца, када су се стекли услови из наведеног члана, пруже правну заштиту повериоцима на тај начин што ће се извршити пробијање правне личности предузећа и обавезати власника за дугове предузећа. Али, да би се применио овај институт потребно је да су испуњени неки од наведених услова у чл. 54. Закона. Различити су начини и модалитети злоупотребе или преварних радњи којима власници или чланови управе оштећују повериоце располагајући имовином предузећа у своју личну корист, у корист сродника или трећих лица, затим мешањем своје личне имовине са имовином предузећа и слично. У свим тим ситуацијама битно је да првостепени суд мора да утврди да постоји радња која представља злоупотребу у смислу чл. 54. Закона. То може бити као што је напред наведено мешање имовине предузећа са личном имовином, плаћања новцем предузећа за личне потребе, за куповину куће, аутомобила, отуђење имовине у корист сродника или трећих лица или у своју личну корист располагањем имовином предузећа на друге начине у циљу изигравања поверилаца, па чак и смањењем имовине у своју корист или у корист другог лица у ситуацији када знају да неће бити у стању да измире повериоце из преостале имовине.

Другостепени суд у побijаној пресуди закључује да основ обавезе првотуженог као оснивача произилази из одредбе чл. 54. ст. 1. тач. 3. Закона о предузећима. Међутим, да би се применила одредба чл. 54. ст. 1. тач. 3. Закона о предузећима да оснивачи одговарају за обавезе предузећа целокупном својом имовином, ако су, супротно прописима, поступали са имовином предузећа као да је у питању њихова имовина, било је нужно да се идентификују поступци којима је стваран привид правне личности. Пошто то није учињено, у ревизији се основано указује на мане побijаних пресуда у погледу примене материјалног права. То је и био разлог што је овај суд, у смислу чл. 395. ст. 2. ЗПП-а, укинуо обе нижестепене пресуде на начин описан у изреци ревизијске одлуке у односу на туженог ББ и предмет вратио на поновно суђење у укинутом делу.

У поновном поступку првостепени суд ће сагласно изнетом ставу у овом решењу утврдити све релевантне чињенице за правилну примену материјалног права па ће на основу утврђених чињеница и правилне примене материјалног права поново одлучити о тужбеном захтеву тужиоца у односу на првотуженог, као и о трошковима целокупног поступка.

За Председника већа-судија,

Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка

сд